

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ

ПРОТОКОЛ

№ 42

На 27 септември 2016 г. се проведе заседание на Обществения съвет при следния

Д н е в е н р е д:

1. Информация за дейности през изтеклата седмица – пресконференции, интервюта, срещи.

2. Изработване и приемане на План за дейността на Обществения съвет в периода до изборите и референдума – да бъде качен на сайта на ЦИК, на страницата на Обществения съвет.

3. Становища по взети или предстоящи решения на ЦИК.

4. Други.

На заседанието присъстваха: Румяна Дечева – председател, Надежда Гологанова – заместник-председател, Дончо Пачиков – заместник-председател, и членове: Божидар Василев, Емилия Друмева, Стоил Стоилов и Стефан Манов (*на интернет връзка*).

От Централната изборителна комисия присъства господин Цветозар Томов.

Заседанието бе открито в 15,15 ч. и ръководено от госпожа Румяна Дечева – председател на Обществения съвет.

* * *

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Откривам днешното заседание с кратък и не амбициозен дневен ред.

Първа точка, да си разкажем какви срещи и какво сме правили през изминалата седмица.

Втора точка, писмото, за което повдигна въпрос господин Манов в края на миналата седмица – писмото, което беше адресирано до ЦИК с копие до нас и до Омбудсмана на страната и съответно отговорът.

Аз току-що ти препратих (*обръща се към господин Манов, който е на интернет връзка*) самото писмо.

Последна точка, да се огледаме в Хронограмата на Централната избирателна комисия от гледна точка на наблюдателите дейности, които предстоят, и да видим нашите организации в каква степен имат интереси и готовност да покриват включително и заседания.

Използваме възможността, че тук е господин Цветозар Томов, който най-вероятно ще тича обратно за заседание.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ще остана до около 16,00 ч., след това ще дам едно интервю за медии и мога пак да се върна. Знаете, че и паралелно върви заседание на ЦИК и ако нещо потрябвам.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Добре.

Ще се опитаме в рамките на един час вече от тук нататък и ние да сме малко...

Предлагам, тъй като имаме възможност директно да зададем въпроси и да се огледаме около Хронограмата, да променим малко дневния ред и да дадем приоритет на дейността на ЦИК.

Единствено, понеже преди малко споменахме кои от промените са приети от Правилата за дейност, ще предложа по-късно в решенията да имаме решение да се обърнем отново към ЦИК онези правила, които са приели, които са приложени към Решение № 3230, за промяна на Правилата на Обществения съвет, да подменят старите правила. Защото виждаме, че ги има, виждаме, че са редактирани, но на сайта на Обществения съвет, както пише в онова писмо господин Анастасов, наистина правилата са старите.

Тоест можем да стигнем до новите правила, но не са те, които са качени, въпреки че има изрично решение на ЦИК. Така че тук при Вас няма общо-взето какво. Просто ще помолим да се изпълни това.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Би трябвало администрацията да го направи. Между другото вчера ЦИК взе протоколно решение да се качи на сайта. Надявам се, че вече се е случило.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Вчера късно вечерта не беше.

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Може ли да внесе едно уточнение относно тези неща? Поне като се опитам да възстановя историята на няколкото промени, така че има фриволни промени в правилата. Едната беше още на ..., която касаеше ... А по-наскоро, пролетта – да възстановя и досега ми е пред очите, бе свързано с асоциираните членове или членове-експерти. Помня много добре, даже бяхме поканили и стенограф на едно кратко заседание, така че да има и стенограма, на което Даниел мисля, че беше оформил – Румяна отсъстваше тогава в чужбина, Перу, а Даниел беше оформил текста и той по принцип беше това правопоследиствие в ЦИК от госпожа Цанева, поне в протоколите съм го мернал, но нямаше „произнасят”. До промяна относно асоциираните членове и членовете-експерти – това не се съобщи ...

Има обаче произнасяне на ЦИК относно първата група от искани промени, което произнасяне е късно, към пролетта, късно – беше внесено още есента и други промени и публикуват решение на ЦИК. И в приложението на Решението на ЦИК са и правилата. Но те не са качени – измененията. Тоест този, който порови в решенията на ЦИК, ще ги намери прикачени.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Извинявай, точно това беше и това, което казах и аз, така че нямаме разминаване по това. Правилата са одобрени на 12 май, ако не се лъжа, ...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Точно така.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: ... с решение ...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Госпожо Дечева, аз ще ви помоля да кажете на госпожа Красимира Манолова. ако има каквато и да е нужда от намеса на Комисията, аз ще имам грижата тя да се случва

максимално бързо. Но поддържането на страницата на Обществения съвет може да става в непосредствен контакт с Администрацията.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: И нашето разбиране е такова. Ние имахме среща миналата седмица с председателката.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Обръщате се към госпожа Красимира Манолова за тези неща, а ако има затруднения – тогава към Комисията. Щом сте взели решение, то трябва да бъде отразено на сайта на ЦИК. Целият проблем около това писмо се случва, защото всъщност зле си актуализираме информацията.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: В допълнение на това, вече помолихме и закачване на 6 протокола, които са подписани, съществуват, които ще бъдат качени за решенията, които имаме практически от месец април до сега.

Сега по Хронограмата. Ще Ви изчета, те са няколко много кратки бележки с не толкова много дати, понеже ми се струва, че ние в нашия доброволен състав и малко организация не можем да поемем всичко, което се случва, просто ще помоля всяка една от организациите да каже кой какви интереси има, готовност или планове за наблюдение на тези или други дейности.

Говорим едновременно за частичните избори, за новите избори за местни органи на властта, за Национален референдум и за избори за президент и вицепрезидент.

В тази Хронограма първите избори, които ни предстоят, са на 2 октомври 2016 г. Това е сега в неделя. Имаме избори в няколко общини за общински съветници и за кмет на кметство. За кмет на община нямаме. За кметове на община нямаме, нали?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Нямам спомен за община.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Става дума за съветници в Ружинци и в Балчик, за кметове на кметства в Дяково – Дупница, частични избори в Лиляч – Невестино, Загорско – Момчилград и Градево – Симитли. Ние лично ще имаме хора в Дяково – Дупница. За останалите нито сме планирали, нито сме се старали, въпреки че в някои общини имаме хора.

Има ли някой друг, който има намерение? Гледам предимно в ГИСДИ, които ...

Единствената причина, поради която решихме да отидем на тези избори, е да видим по какъв начин изборните комисии, които са затруднени от подготовката на толкова много паралелни избори, как се справят и как успяват да разпределят силите си между изборите сега, през октомври, и големите избори – през ноември. На следващото заседание ще Ви кажем дали има нещо интересно или е един обикновен ден.

Интересува ни също и активността, както и готовността на хората да участват в следващи избори.

Наблюдението ни от миналата седмица е, че никой не знаеше от срещнатите хора, че в Дяково ще има частични избори. Но е възможно извадката ни да не е представителна, тъй като беше разходка по улиците на селото.

Следващите дати, ако вървим по реда на хронограмите. Вече приключи регистрацията на партиите и коалициите в информационно-разяснителната кампания. Имах желание днес да дойда малко по-рано, за да получа, ако вече има подготвена информация за това колко са се регистрирали за Националния ...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: След малко ще ми я донесат.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много благодаря.

Колко са се регистрирали за Националния референдум, както и за партиите и коалициите за регистрацията им за изборите за президент и вицепрезидент. И двете ли ще донесете? (*Обръща се към господин Цветозар Томов.*)

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Да, и двете.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, надявам се.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Те не би ли трябвало да ги попълнят в регистъра?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Те ще бъдат попълнени, но имайки предвид, че вчера приключи срока.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Регистърът е попълнен, само че ... Сега ми готвят една справка, защото ще давам интервю на тази тема.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Идеално, ще се възползваме.

Информация трябва да има качена вече във всички медии – печатни и електронни, за цените и условията за предоставяне на място.

Има ли организация, която е работила, мисли да работи или прави нещо по медиите освен Вас?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Мисля, че Катя ще си следи тази неща.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това вие го следите?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Според мен, от нашата организация още една-две се занимават с медиен мониторинг. Мисля, че Антоанета Цонева се занимава и от ИСИ съм виждала, че правят също медиен мониторинг. Струва ми се, че са правили предна година.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Те не отговарят на нашите имейли, не участват в заседанията, но това е една добра възможност да им напишем и да ги попитаме дали имат нещо по тези теми.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Всъщност да, можеш да използваш на всички да пишем по този начин.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Следваща точка.

Следваща точка. Аз много се надявах днес Антоанета Цонева да присъства днес, тъй като те имаха пресконференция миналата седмица на тема: „Личните данни”.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Какво те интересува? Аз бях там.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Хайде да ни разкажеш. Всъщност да раздробим т. 1, която е за дейността от миналата седмица. Разкажи ни за тази пресконференция на Тони.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: На тази пресконференция беше председателя на Комисията за защита на личните данни господин Караджов, имаше представители от ЦИК и самата Тони Цонева. Говориха за администрирането на личните данни.

Комисията отбелязва големи подобрения, откакто в ЦИК въведеха тази система с възможност хората да влизат и да си

проверяват дали са им използвани личните данни и са констатирани, че през 2014 г. на първите избори са имали към 1300 жалби и сигнали, на втората през 2014 г. - 53, а през 2015 г. – 7. Обясни техните правила, че не разглеждат анонимни сигнали, а само ако човек си е попълнил имена и други данни.

Обясни за партиите, че ги контролират и са проверили 44 партии и 10 инициативни комитета за регистрацията им – дали са наред, като администратори на лични данни, и са издали 15 задължителни предписания и 32 административни и към 30 акта, но за това не съм сигурна дали се отнася за сегашните избори или от предишните ...

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: От предишните, все още не е свършило ...

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Може от предишните да е било това.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Те вчера свършиха с това. Продължава да има.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това е за предишните.

Обясни, че защитата на личните данни се отнася за физическите лица, че там може да има злоупотреба, че юридическите лица се счита, че нямат лични данни.

Новото, което са въвели ЦИК на тези избори, е, че отдолу на списъците има подпис на лицето, което събира подписките. Това е новото, което са въвели и всъщност гражданите, когато се подписват, имат право да изискат от това лице, което им събира подписите, неговите данни, за да се запознаят.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Един екземпляр стига ли?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, разбира се.

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ЦИК: Само референдумът ли Ви интересува?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: И референдума, и партиите, които са се регистрирали за президентските избори.

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ЦИК: Не искате да изчакате да ги публикуваме в регистър – два дни? Искам

да кажа, че тъй като снощи беше крайния срок, на някои не е приключила проверката от ГРАО, вероятно ще има заличавания. Това, което ще Ви дам сега, е предварително. В смисъл, в рамките до два дни ще се публикува в регистъра.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Има ли някой от нас, който в момента се занимава с тази дейност и има желание да разглежда на този предварителен етап или да не затрудняваме просто излишно?

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ЦИК: Няма проблем да ги принтирам, въпросът е, че след това малко ще се объркате.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: То ще има разлика.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: То задължително ще има разлика, да.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Да изчакаме два дни.

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ЦИК: В регистъра се публикува с всички детайли – отказ, решение и по дати.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Приемаме предложението на проф. Друмева. Изчакваме два дни, с което и не създаваме излишна работа на ЦИК.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Нас по същество съдържанието не ни интересува. Нас ни интересува дали са спазени законови изисквания за регистрационната процедура. Може да се прецени, тъй като навсякъде се публикуват мотивите за откази и това, което е прието. Ако някой тръгне да се жалва, тогава да видим дали процедурата на жалбата позволява да получи правно въздействие.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: В момента много от решенията на ЦИК са взети в условията на една приключила проверка.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Нас не ни вълнува този въпрос, ако не сте приключили нещо. Мен ще ме вълнува дали жалващият се срещу процедура да има достатъчна възможност за правна защита.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Разбира се. Това ще стане ясно, когато се ...

ПРЕДСТАВИТЕЛ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ЦИК: До два дни ще стане. ГРАО бързичко работят.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ако ви е интересно, да ви кажа колко са подадените документи?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: За изборите за президент и вицепрезидент са подали документи 15 инициативни комитета, 5 коалиции от партии и 12 партии, или общо 32. Не всички от тях се регистрират ... Така че това не означава, че ще бъдат толкова бройки.

Имаме един отказ за политическа партия?

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Коя е политическата партията?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: няма да мога да Ви кажа конкретно, но сигурност е политическа партия, която никога не е взимала на избори и 1%.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Е, все пак е ... Триста и колко са там?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Разбира се, мога да проверя.

За Националното радио са подали документи 11 политически партии, 3 коалиции от партии и 23 инициативни комитета, като има един отказ на инициативен комитет засега, но е възможно да има и още. Тоест общо документи са подали 37 кандидати да участват в информационно-разяснителната кампания.

Сега любопитно е как по въпроси. На първи въпрос позиция „ДА” защитават общо 22 от тези 37 партии, коалиции и комитети; позиция „НЕ” на първия въпрос я защитават 15.

На втори въпрос позиция „ДА” – 26; позиция „НЕ” – 11.

На трети въпрос позиция „ДА” – 28; позиция „НЕ” – 8.

Тази справка не е съвсем точна. Числата трябва да се проверят.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Може би този един инициативен комитет, който е с отказ, някой път са го смятали, някой път не са?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: На един въпрос са го преброили, на друг – не са, може би. Но така или иначе от тук личи, че преобладават позициите „ДА” и за трите въпроса.

Тук е списъка, ще ги пресметна още веднъж. Заличената сега, може би тук я има.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Не е настоятелен въпрос.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: А те още в процедура на обжалване ли са?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Двата отказа сигурно са с решение. Това бяха 40 решения вчера. Не мога да Ви кажа.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, вчерашни са, те са много пресни още.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Първите по Изборния кодекс или по хронограмите?

Аз имам един въпрос, но той не е така сега да го задам, но ми е любопитно – за санкцията. То не може сега да се приложи. *(Уточнение между членовете на комисията.)*

И че има кутийка „Не подкрепям”.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Затова нещо ще Ви критикуват от ОССЕ.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Нека критикуват. Навремето така критикувате и защо има българският Конституционен съд задължително да ... Критиките бяха 1991 г. Сега хвалби до небето.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ако има задължително гласуване трябва да има. Аз обаче, честно казано, намирам за леко комичен начин, по който беше въведено задължително гласуване в България, защото на практика не се санкционира.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Е как не се санкционира? Има дело пред Конституционния съд, че, видите ли, това е страшна санкция. Ако след 10 години ти извадят името и ти тогава с едно просто заявление ...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Няма санкция.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Последица.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Добре, последица.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Има. Как защо? Ето я! И тя е щадяща. Не засяга, не те боли, не ти струва пари, не ти накърнява достойнството.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Аз имам и едно друго възражение, ако коментираме тази страна на законодателството. Защо се negliжира референдума. Референдумът е гражданско право, а не задължение.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Защото е друг закон.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Да, най-вероятно заради това. Има нещо, което в крайна сметка не равнопоставя изборите с референдум.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Все пак има разлика, защото референдумът е пряка демокрация, а избора като технология също е пряка демокрация. Абстрахираме се, че изборът е път към представителната демокрация. Така че да не изравняваме. По-скоро изборът само като технология трябва да го сравняваме с референдума дали „ДА”, „НЕ” и т.н. А пък формалното различие е, че са по два различни закона и Изборния кодекс урежда само избори.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ако мога само да вметна във връзка с така поставения въпрос, ние вече на две заседания обсъждахме. Основното притеснение на членовете на Обществения съвет са, че нямаме съмнение в това най-напред, че Централната избирателна комисия ще издаде и ще подготви съответните районни избирателни комисии по необходимия начин. Нашето притеснение произтича от това, че секционните избирателни комисии последователно на всички избори показват различни стандарти и личностно поведение, което се отклонява доста от указанията и решенията на другите нива на изборната администрация. Възможно е с реплика, с мимика, с интонация на задаване на въпроса: „Вие искате ли да гласувате за референдум?” или да окуражат всички и да направят така, че всички, които отиват да гласуват за президент и вицепрезидент, да се чувстват задължени да гласуват и на референдума или обратно – да се стигне до там, че ще бъде едва ли не „Хайде сега ще ни затруднявате, ще трябва да седим до късно да броим и още един”, нали, „Референдумът не е толкова важен”. Това е основно наше предварително, преди изборите, притеснение от тази неравнопоставеност, за която ние разбираме причините защо е така.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Това го говорихме и миналия път. Система е, че българската изборна администрация, партийно обединена в цялата вертикала, и когато има конфликт между потенциално този референдум, в които се очертава, много инициативни комитети се създават, това ще влезе в конфликт в партийните интереси на големите партии, които не биха искали да имат задължително гласуване, не биха искали да има намалена субсидия. Ама на изборите идват в банката. Като влезеш в банката нали те питат: „Ще теглиш, ще внасяш, ще откриваш сметка или ще правиш превод?“. Не можем да избегнем от този вариант.

Мисля, че това решение, което ЦИК е взела, е хубаво – да се пита избирателят: „Ще участвате ли в референдума?“ и в зависимост от отговора да се даде ...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Аз не мисля така и бях против приемането на този текст на точката.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Нали ще има две места?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Нали се обсъжда в комисията при приемането на Методическите указания, аз и колегата Ивков внесохме предложение този текст да отпадне и да бъде заменен с текст, съгласно който секционните комисии бяха инструктирани не да питат, а да не дават бюлетина само при изричен отказ на избирателя да участва било в референдума, било ...

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Нали има две маси с бюлетини?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Именно, за да създават предпоставки за negliжиране на референдума. Това обаче – вече не знам. Комисията не взе решение, а взе решение да отложим разглеждането на този въпрос.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Така ли? Аз мисля, че някой ми каза, че на 7 септември е приела решение.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ние го приехме на 7 септември, но въпросът все още е спорен.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Ще се приеме ново решение.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Така че въпросът е все още спорен, тъй като ще бъде решен окончателно ...

СТОИЛ СТОИЛОВ: Когато се дават бюлетините без да се пита или не се дават само при категоричен отказ, отиваме в другия вариант, че ще вдигне изкуствено ...

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: И референдума.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Мога ли да споделя аргументите, които съм изразявал пред комисията, да ги споделя и пред Обществения съвет?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Заповядайте.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Двете възможни изкривявания – това да бъде, което Вие споменавате, избирателят да се почувства задължен да участва в изборите за референдума, без да го е мислил, и обратната ситуация, в която избирателят би искал да гласува, но му се създава комична обстановка, при която му е неудобно да поиска бюлетината, имат съвършено различни последици.

Вие казвате: „Изкуствено ще се завиши избирателната активност”. При нашият Закон за прякото участие на избирателите това не оказва влияние върху политическия резултат на референдума. Ние много добре знаем, законодателят е приел закон, при който активността не може да надмине активността на парламентарни избори. Аз лично ще се обеся на централния площад, ако това се случи в България, тъй като има разлика в мотивацията на избирателното тяло като цяло за участие в парламентарни избори, каквито и да са други. При всички положения тя ще бъде под 50 и бих казал над 20 на сто. Тоест критическият ефект от това, че някой избирател ще пусне празна бюлетина, защото му я дали, няма да има. Обратното обаче не е така. Не можеш да насилиш избирателя да гласува по определен начин в референдума, дори ако връчиш бюлетина, той пусне плик с празна бюлетина, но можеш да го насилиш да не изрази вота си в обратния случай.

Затова личното ми убеждение е, че много по-важно и много по-съответстващо на функциите на изборната администрация, която трябва да насърчава участието в избори, а не обратното, хората да бъдат предразположени да гласуват, разбира се, ако пожелаят, и само при изричен отказ да не получават бюлетина.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: След като избирателят е дошъл до урната ...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Дошъл е с намерение да гласува.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Точно така.

Той е дошъл с намерение да участва. Сега да ли ще участва и в двете или само в едната, това вече е негово решение. Но, като влиза, той трябва да вижда на две места – тук бюлетини и тук бюлетини, за едното и за другото. Щом е дошъл до урната, значи той ще участва, а как ще участва?! Важното е участието и при едното, и при другото. Няма идеални положения. В случая спестяваме и икономисваме секционни комисии, нали? Да не са две стаи с две секционни комисии. Е, тази икономия създава и този нюанс.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Исках само да добавя, че този проблем, за който говорите, създава лукс за идиотското решение, взето от законодателя и записано в Закона за референдума. Активността се изчислява според броя на намерените пликосе. Това е идиотско, нелогично. Ако го нямаше, нямаше да има никакъв проблем.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Броя на действителните гласове.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Не, става въпрос за участие. Недейте така!

СТОИЛ СТОИЛОВ: Празни пликосе в урната вдигат активността, а нашият списък – тук има конфликт между две числа в този закон.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Защо изчисляваме процента спрямо ...

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Защото има пликосе, тук да погледнем. То може и да няма пликосе. Тук това с пликосе ...

СТОИЛ СТОИЛОВ: Но другото прави същия смисъл – задължителността на 20% от имащите право на глас. В нашия списък има почти 7 млн. избиратели. Тоест 20% са милион и триста и няколко хиляди.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Чакай, 20% е една хубава форма, защото тя посочва, че все пак трябва да бъде уважена тази бройка участвали и тогава референдума се превръща в подписка.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Ама базата е изключително висока. Този нереалистичен списък от 7 милиона...

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Досега и в двата национални референдума се надхвърлят 20% - и за „Белене”, и референдума на Плевнелиев. И при двата референдума 20-те процента се надхвърлиха и всъщност това е една хубава фигура в закона – че ако това е налице, не стигаш горния праг, тоест да има редовен референдум, но минаваш 20-те процента. Тогава референдумът се превръща в гражданска инициатива и задължаваш там органът да направи нещо.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Да се произнесе.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Да направи нещо в рамките на ...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Съгласен съм, че 20-те процента са добра норма, но другото изискване е абсурдно.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: По-рано беше процент. След доста години го измислиха така.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Имаше предложение за 40 на сто.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: По-рано беше така – по стария Закон за допитване. Връщам се назад – има два закона за допитване до народа, където беше процентно. Изостави се този измерител, използва се друг измерител, който го има по света. Така че

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това е правната страна. Не Ви ли се струва, че отново ще влезем, особено при тези ... На мен ми се струват много сложни изборите, които ни предстоят.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Президентските?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, президентските с референдума.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Те са най-простите.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Сами по себе си президентските са най-простите, защото има едно лице, има второ лице и хората сравняват. Но в съчетание с референдума и трите въпроса ...

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Това ще е един списък, нали?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да. Въпросите можеха да бъдат и повече и можеха да бъдат и много референдумите, но имайки

предвид, че е един референдума и трите въпроса вървят заедно, на мен ми се струва, че най-голямо значение ще има една истинска разяснителна кампания, която остава в ръцете на инициативните комитети, които са или „за”, или „против” отделните въпроси и много малко ще се говори, ако съпоставяйки „за” и „против” от едни и същи лица, за да може да се получи някаква информираност. На мен ми беше много интересно и много благодаря за тази разбивка по отговори на трите въпроса с „да” или „не”.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Инициативата е хубава.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Изключително интересно е, да. Но за гражданите ще остане отново гласуване по някакъв друг вид привързаност, която не е информирано решение.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Нека гражданите да се научат, че на референдум не се гласува списък от въпроси. Ето сега в Швейцария се задава един въпрос и хората отговарят. Има един въпрос. Не може да се пусне списък. Така че който го е пуснал, да му бере ядовете сега. Има съветници, които са посъветвали.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Той законът е написан за един въпрос.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Ама референдумът е това – казваш „да” или „не”. Нещата са опростени.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Затова казвам, че е по-сложно, защото на мен ми се струва, че всеки който реши да гласува за референдума, ще се чувства по-скоро длъжен да отговаря или с „да” – „да”, „да”, „да”, или с „не” – „не”, „не”, „не”.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Защо?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ще погледне. *(Реплики.)*

Ще видим резултатите. Струва ми се, че отговорите ще бъдат ...

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Ще бъде поучително.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Във всички случаи ще бъде много поучително за всички.

Заповядайте, господин Манов.

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): За инициативните комитети е необходима темата за личните данни, приетите миналата седмица. Искам да свържа двата въпроса.

Знаем, че регистрираните кандидати на партии или инициативни комитети в президентските избори, всеки може да провери дали има поне използван от подписа.

Искам да задам въпрос-предложение. А информационно-разяснителната кампания не следва ли също да има възможност за проверка дали не е използван някой подпис, защото знаем, че възможното повлия отрезвително на регистрацията на партиите и неизползването на фалшиви ... Струва ми се, че предвид огромното количество инициативни комитети и скандала миналата година с медийните пакети този ... на проверка, макар и ... прави, има превантивна роля. Струва ми се, че по аналогия, доколкото в Закона за прякото участие на гражданите темата наистина засяга, но пък там, в Преходните и заключителни , има оня прословут § 2, който прилага Изборния кодекс по аналогия, че Централната избирателна комисия е могла да вземе решение, че подписките за инициативните комитети също могат да бъдат проверени, в смисъл, чрез системата, дали не са включили в някой ... реално направен?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ще има такава възможност.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: На тези избори ще има такава възможност.

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Питам за референдума.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: За референдума – да. Да, този път ще има и за референдума. Това са го отчели от миналата година, което се е получило, и тази година ще има.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: И за референдума, и за президентските избори. (*Реплика от господин Стефан Манов.*)

Всеки гражданин ще може да проверява дали е използвано името му във всички подписки, които са приети в ЦИК.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: От вчера работим.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Даже колегите казват, че вече е включено. Аз не знаех.

Тепърва предстои да пристигат още подписки.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да, но вече е задействано и до момента може да се види това, което е качено.

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Другият въпрос – не знам дали обърнахте внимание, тези дни в медиите, всъщност онзи ден, когато ... информационната кампания, той заяви, че председатели на комитета, то няма как да са неговите членове, защото те са 20-ина, представители, в смисъл, наети за тази цел, ще дели избирателите и за броя хора, които гласуват за референдума.

Каква е позицията на Централната избирателна комисия в тази връзка, защото в Изборния кодекс няма такъв субект „Инициативен комитет“ за информационно-разяснителната кампания, който да може да ... представители и ги държи в секциите? Това тук ще създаде казус, който ние да ... дисциплинира.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Не разбрах въпроса.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Пита дали ще има възможност да има представители на инициативни комитети, които да присъстват в секциите? Това ли питаш?

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Да.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Ако са наблюдатели. Каквото предвижда Кодекса.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ами май нищо не предвижда Кодекса.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Има „представител на партия или коалиция“.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: В момента не съм в състояние да отговоря на този въпрос. Мога да го представя пред комисията.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Кодексът го предвижда.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Не ...

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Какво не?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Примерно, да кажем, ето Слави Трифонов има инициативен комитет – регистрирал се е. Той няма

как да има наблюдатели, които да присъстват в секциите, въпреки че изглежда има такова желание, заявил го е в някакво предаване.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Има фигура на „представител на партия или коалиция” в Кодекса. (*Реплика от Стефан Манов.*)

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Той не е нито едното, нито другото. Той е инициативен комитет за референдума.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ще поставя пред комисията този въпрос, тъй като е важен и интересен, но до момента не мога да отговоря. Въпросът е важен и трябва да се обсъди.

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Той е важен и ще възникне напрежение в изборния ден, ако 4000, 5000, 6000 души ... и да изпрати да седят отпред и да агитират участниците в грешна стъпка, която по същество ...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Според мен, трябва да има клауза да се излъчи комисия, но ...

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Законът не предвидил такава възможност.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: След като има за партии и коалиции.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: На първия референдум, който беше самостоятелен, имаше представители на инициативните комитети. Можеха да се регистрират.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Възможно е и сега да сме взели такова решение и аз да не го помня. Но трябва да проверя.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ще отправим запитване към Вас с днешните.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ще се консултирам с колегите. Нямам спомен да сме го обсъждали.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Само че си представете една малка стаичка на секционната комисия ...

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това вече го сметнахме.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: ... и, да кажем, има 15 инициативни комитета, всеки един от тях с ...

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Повече. Имаме 15 инициативни комитета, 12 партии и 2 коалиции за президентските избори, плюс

11 политически партии, 3 коалиции и 23 инициативни комитета. Това ще бъде една армия.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това означава ли, че партиите ще имат право на втори човек?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Теоретична възможност 69 човека да имате в секция.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Плюс наблюдателите. *(Уточнение между членовете на комисията.)*

СТОИЛ СТОИЛОВ: Мисля, че Централната избирателна комисия може да препоръча и в разяснителната кампания и в интервюта, които дава, да отиват и инициативните комитети, консорциуми, за да застъпят една и съща теза, да си обединят усилията и техните застъпници на тези две, ако има един инициативен комитет в секционна избирателна комисия X, другият инициативен комитет да не праща там.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Това е сложна и непостижима организация.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Непостижима, но все пак...

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ще поставя този въпрос пред комисията. Може и да сме го разглеждали, ей, Богу, и аз да не съм информиран за това.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Вървейки по хронограмата, на 4 октомври 2016 г. приключва регистрацията на кандидатите за избори на президент и вицепрезидент. Много малко след това е крайния срок за организиране на жребий и на 7 октомври 2016 г. започва самата разяснителна кампания за референдума и кампанията за изборите. Имате ли вече решение за датата за жребий, имате ли някои други такива дати, понеже от вашата хронограма това, което виждаме, е само крайният срок, когато трябва да решите?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Имаме принципно решение за жребия. В момента дали изхождате по това дали сме определили, но при всички положения най-късна възможна дата е 6 октомври 2016 г. Най-вероятно на 5 октомври 2016 г. ще го проведем., ако съдя по досегашната ни практика. Нямам спомен дали сме се ангажирали с

дата, но самото принципно решение за процедурата на жребия е 5 октомври 2016 г.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: 11 октомври 2016 г. ви е подаване на заявление за гласуване в чужбина.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Това върви?

После с утвърждаване на списъци.

Има ли нещо от колегите по този дати и по тези процедури?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Господин Манов, как са заявленията във Франция? Кампанията добре ли върви?

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Зле е ситуацията, много е зле. В момента наблюдавам процеса сутрин, обед, вечер, ако мога така да се изразя. Много е тежка ситуацията. Освен във Великобритания, практически никъде другата няма вълна за подаване на заявления.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Във Великобритания е много добре. Там ще покрият всички секции.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Тук питат: „Защо се борихте толкова, като не искате сега да се регистрирате и да гласувате?“

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Борихме се, за да не трябва да регистрираме, а да гласуваме. Защото в Белгия излизат да гласуват без да се регистрират месец и половина по-рано. Без избирателят да се подписва в страната им с автоматически ... чисто да се образуват, когато има разни избирателни списъци, не може да се води нормално и поради уседналост в чужбина. Не може да се ... от всеки избори ... Сменяте за четвърти път изборния режим на чужбина в рамките ... години. Как хората да знаят какво да правят? Има ли изборна кампания за правата и за .... българите извън страната за новите изборни правила? Няма.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Така е, но в момента няма какво друго да се направи освен хората да бъдат активни.

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Доказателство, че за това, което беше направено през пролетта ще има силен отзвук, в смисъл, рязко спадане на избирателната активност извън страната, в чужбина.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Може ли в списъка с днешните решения и приети информации да запишем, за да бъде по-кратко, че се наблюдава много слаба активност за регистрация?

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Не навсякъде.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това искам да го наведе, сам да каже.

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Как да го формулирам? Първо, наблюдението ми към този момент е, че не се подават достатъчно масово заявления и опасението е, че промяна на режима от автоматичните секции до активна регистрация е просто риск и хората не ..., така да се каже, че се е върнал режима на регистрация. Има още две седмици, но така, както вървят нещата, не ми харесват. За момента данните са лоши.

Всъщност информационната кампания, която се провежда в чужбина, е само на ... мрежи. Естествено отговаря на текстовата на Изборния кодекс. Такава е картината.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Отделно от това, искам да те попитам пак във връзка с гласуването с чужбина. През предишни години от ЦИК ни задаваха въпроса за участие в секционните изборителни комисии в случаите, когато партиите нямат необходимите кандидати по места. Тази година има ли някаква организация наново, събират ли се? Аз знам, че самите партии много късно решават дали имат собствени представители или не, което поставя всички в много затруднено положение за организация на секционните изборителни комисии. Вие имате ли някаква готовност?

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): Вторият негативен ефект на премахването на автоматичните секции е именно този – че цялата подготовка на изборите, като сега липсваше добра, но от една или съседните, тоест хората както от партиите, така и гражданите по места се организираха, сега не могат. Не е ясно ще има ли секции или няма. Защото голяма секция, за какво да събираме хора за начало на СИК, а ще стане ясно дали тук и там двадесетия ден преди изборите.

Цялата картина в момента е дайте да дадем заявления пък тогава ще събираме състав. Има готовност за състави, аз вече говорих с колеги, но българите са ..., където има дупки.

Искам да обърна внимание и на промените в Изборния кодекс в тази връзка – че непопълнените от партиите места се обявяват незабавно след края на ..., тоест 16-я ден, ако не е минал ...ако участвам ... до седмия ден, тоест имаме десетина дни, през които да се попълнят ... Това не е достатъчно да не се провалят секционните избирателни комисии по места. Но отново казвам, притесненията са изцяло логистични, защото и командировъчното на служителите от България, като се налага примерно да има една открита секция не може да бъде обективизирано преди 18-я или 20-я ден, когато ЦИК излиза с решение къде и колко секции ще има. Тоест, виждаме, че ..., която беше със скандалните промени в Изборния кодекс през пролетта, е както за избирателя, така и за организацията ...

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Не го приемам това.

СТЕФАН МАНОВ (*на интернет връзка*): ... 15 дни преди изборите знаем какво напрежение е и какво е качествено ... (*Уточнение между членовете на комисията.*)

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Извинявай, просто да те включим в около масата.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Нека да работим при съществуващото законодателство. Сега, ако има процедура, ще минат изборите, ще се направи оценка чрез доклад с плюсовете и минусите и ще влезе в нова процедура и ще се измени.

ЕМИЛИЯ ДРУМЕВА: Че няма организация – казваме, че при едни няма организация, пък законът е виновен. Създайте организация!

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Колеги, последна, според мен, от важните точки за днес. Има ли някоя организация със специфични проблеми за регистрации като наблюдатели? Имаме ли нещо да информираме ЦИК във връзка с това, че имаме проблеми

или отсега предвиждаме, че няма да можем да се регистрираме като наблюдатели? Понеже в един момент повдигнахме въпроса.

На този етап няма.

Ще си позволя много набързо да обобщя за какво говорихме днес.

Първо, ще се обърнем към Администрацията на ЦИК, за да се променят правилата за дейност на Обществения съвет така, както е по Решение на ЦИК. Да се актуализира сайта.

Забелязахме подобрене в работата с личните данни. Това ще го опишем така, както беше предложено, първо, по отношение на събирането на подписи от инициативни комитети и политически партии и отделно отчитаме подобрието въз основа на Решение на ЦИК възможността избирателите да проверят дали са не само в различни инициативни комитети за изборите, но и за референдума.

Не зададохме въпросите до ЦИК за възможността представители на инициативните комитети да бъдат в изборния ден в секционните комисии.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: За това ще попитам колегите.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Последното наблюдение е за наблюдаваната на места, конкретно във Франция, по-слаба активност при подаване на заявленията.

Последно, но не по важност, благодарим за предоставената информация за регистрацията до момента.

ЦВЕТОЗАР ТОМОВ: Ще трябва да тръгвам, защото ме чакат за интервю.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много благодарим. Успешна седмица!

Имаме ли още нещо?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Накратко за срещата със СЕМ.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Предлагам това да го прехвърлим за следващата седмица, защото изчерпахме единият час.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: По отношение на актуализацията на страницата. Направили сме анализ. Проблемите не са организационни, а са технически. Предлагаме на ЦИК да осъществи

технически мерки за актуализация на страницата на комисията и да ускори – тяхната актуализация да образува и минимума.

Вторият момент, госпожо Дечева, който засегнахте, сме го поставяли многократно – ОИК, РИК и СИК имат различни стандарти, както казахте, по отношение на изборната дейност. Но в същия момент обаче е известно, че отношението на обществото в такива случаи се счита, че е виновна ЦИК.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Искате ли това да го оставим за следващата седмица, защото това ми се вижда доста важно.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Нека тогава да го повторим, според мен, защото така мисля.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: В момента сме само четирима и нито можем да вземем решение.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Нека да влезе в момента за информация. Мен ме притеснява, че сроковете намаляват.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това е прекалено важно, за да го оставим в момента в режим, в който по-голямата част от участниците напуснаха.

Предлагам, за да имаме малко повече оперативност и да имаме по-добра подготовка за заседанията всеки, каквото има като текст да го предлага между двете заседания.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 16,15 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Румяна Дечева

Стенограф:

Мая Станкова